

Šolske potreščine Marija Tičar

vseh vrst priporočaj cenj. učiteljstvu in sl. šolskim vodstvom

trgovina s papirjem in galanterijo
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 26
(nasproti „Zlate kaplje“.)

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnarjevih zvezkov ter vseh priprav za obrtno-nadaljevalne šole.

Cene nizke! Postrežba točna!

nim vzporedom. Glede kosila, ki je ob pol 1. uri, se je javiti pri tov. Jakobu Slaparju, nadučitelju v št. Gotardu pri Trojanah.

To zborovanje je nekak majniški izlet kamniškega učiteljskega društva, h kateremu se vabi tudi učiteljstvo iz sosednjih okrajev.

Učiteljsko društvo za šol. okraj Rudolfovo ima svoj red, obč. zbor v četrtek, 1. maja 1913, ob 11. uri dopoldne v deklinski šoli v Rudolfovem z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo o delovanju v minoletem letu. 2. Račun za leto 1912. 3. Volitev novega odbora. 4. Določitev delegatov za Zavezino zborovanje. 5. Slučajnosti. K polnoštevili udeležbi vabi odbor.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za pol. okraj Ljutomer je zborovalo v četrtek, 17. aprila, pri Mali nedelji. Prisotnih je bilo 23 članov in gost tov. Belšak od Sv. Tomaža. Zborovanje je bilo prav zanimivo in prijetno, zadnje tembolj, ker so nam Malo-nedeljanci zborovalnico res prekrasno okrasili, za kar se jim je predsednik v lepih besedah zahvaljeval.

Po obravnavanju došlih dopisov nam je predaval tov. predsednik Tomažič o »Našem položaju«. V pikirih besedah je spominjal na usodo raznih predlogov, tičočih se učiteljstva, v državnem zboru, o dogodkih v deželni zboru, o našem položaju v občini in okraju ter poudarjal končno, da mora kdor ima le trohico razuma uvideti, da nam po vsem tem ne preostaja nič drugega kot tesna združitev. Kar je doseglo učiteljstvo doslej, je doseglo združeno v društvih, in kar bo doseglo v bodoče, bo doseglo edinole po svoji organizaciji. Žal, da je še vedno mnogo tovarišev, če jih moremo tako imenovati, ki stoje indolentno ob strani in uživajo to, kar drugi trudoma pridobijo. Treba nam je tudi več ponosa na zunaj, med seboj pa več bratstva. Delajmo predvsem zase, za svojo izobrazbo, podpirajmo svoje in nam prijazne liste, in tudi našemu položaju se bodo končno morala vremenoma razjasniti. Določilo se je h koncu, da zboruje društvo dne 5. junija v Ravnicah. — Upajmo, da vidimo tam tudi tiste, ki so se nas doslej tako konsekventno izogibali.

Učiteljsko društvo za laški okraj zboruje v nedeljo, dne 4. maja t. l., točno ob 10. uri v šoli Trbovlje-Vode po naslednjem vzporedju: 1. Zapisnik. 2. Društvene zadeve. 3. »Tolmačenje nekaterih dvomljivih pravopisnih slučajev.« Predava gosp. profesor dr. Fran Ilešič. 4. Volitev delegatov k XXV. glavni skupščini »Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev.« 5. Slučajnosti. Tovarišice, tovariši! Častna dolžnost je, da pohitimo tega dne vsi v Trbovlje in dokažemo, da šteje naše društvo 70 stanovsko zavednih članov. Gostje dobro došli! Da ne bo manjkalo nikogar, se zanesljivo nadeja odbor.

Savinjsko učiteljsko društvo ima svoje zborovanje, združeno z občnim zborom v četrtek, 1. maja, ob 2. uri pop. v Orlivasi. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Predavanje tov. Armiča: »Risanje po naravi z ozirom na novi učni načrt.« 4. Poročilo tajnice. 5. Poročilo blaginika. 6. Volitev odbora. 7. Slučajnosti. Tovariši! pevci, naj prineso s seboj 1. in 2. del Mohorjeve pesmarice in pesmi za zvezin koncert.

Kozjansko učiteljsko društvo priredi v sredo, dne 7. majnika t. l., izlet na Pilštanj. Ob 10. uri je hospitacija v 4. razredu, nato pa zborovanje po sledečem vzporedju: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Predavanje tov. Antona Gmajnerja: »O risanju, ki hoče zadostiti estetskim čutom in intelektu.« 4. Event, volitev delegatov za Zvezo in Zavezo. 5. Iz vprašalne skrinjice. 6. Slučajnosti. Ker je vsak udeleženec ta dan šole prost, se pričakuje polnoštevila udeležbe. Za obed pa se naj vsak prijavi vsaj tri dni prej podpisane. Za odbor: Grmovšek.

Istra.

Slovensko učiteljsko društvo v Istri vabi k svojem 33. rednemu občnemu zboru, ki se vrši 8. maja t. l. ob 10. uri dopoldne v Dekaniji v dvorani g. Ivana Grižona. Dnevni red je določen v § 23. društvenih pravil. Društveni odbor.

Agitirajte za svoje glasilo!
Pridobivajte mu novih naročnikov!

Politiški pregled.

* Zasedanje državnega zbora. Pečati se mu bo najprej s končno rešitvijo malega finančnega načrta, ki naj zviša prejemke državnim uslužbencem in izboljša finance države in dežel. Z ozirom na zadnji namen je pričakovati, da sprejme to predlogo ne samo državni zbor, ampak tudi gosposka zbornica, čeravno ti gosposdije ne vidijo radi, da se tudi njihovi masni dohodki malo bolj obdačijo, kot so bili do zdaj. Po mnenju teh visokih gosposdov namreč naj plačujejo davek le nižji sloji. — Da bi se poslanska zbornica pečala s proračunom, ki je najvažnejša zadeva parlamenta, za to ne bo časa. Zaradi tega se dovoli vladi zopet proračunski provizorij, da nemoteno razpolaga z milijoni ljudskega imetja na korist — samostojni Albaniji.

* Senzacionalna suspendiranja. Iz Dubrovnika poročajo z dne 19. t. m.: Po zmagi Srbov pri Kumanovem je bila tu prirejena narodna svečanost Srbov in Hrvatov brez razlike strank. Vso svečanost in izpredvoj po mestu je vodil tukajšnji notar Luka markiz Bona. Tekom svečanosti se je deklamirala tudi neka oduševljena pesem v proslavo srbskega orožja, komponirana po sodnem svetniku pl. Grisogona, ki je bil zaradi tega disciplinarno premeščen. Sedaj se je javil tudi pesnik dotične pesmi v osebi ravnatelja tukajšnje ženske preparandije, Krietiča, in je bil takoj na to brzoglavno odstavljen od službe. Od višje strani se je zahtevalo, naj državno pravdnštvo dvigne obtožbo proti voditelju izpredvoje markiju Boni. Državni pravdnik Kronja pa je izjavil, da ni razlogov, da bi se proti Boni smelo kazensko postopanje. Zaradi tega je bil državni pravdnik Kronja suspendiran zavoljo neposlusnosti napram višjim zapovedim, a notar Bona je suspendiran od pravice vršenja službe.

* Češke finance so prispele očividno do svoje zadnje točke. Deželni finančni referent dr. Urban je pred kratkim izjavil, da bo on v slučaju najhujše krize položil svoj mandat kot deželni referent. To se je te dni res zgodilo, in dr. Urban je demisioniral. Dolgovi češke dežele so narasli že na 80 milijonov in v kratkem bodo šli čez sto milijonov kron. V političkih in finančnih krogih vlada skrajna obupnost, ker nihče ne vidi rešilne poti. Ali bo deželna banka dala kako posojilo, je kočljivo vprašanje, ker ima omenjeni zavod pri deželi že tirjatev 60 milijonov kron brez prave garancije. Nemški politički krogi, ki so sicer pri razdelitvi denarja vedno pridno udeleženi, so zavzeli sedaj popolnoma separatistično stališče, češ, da se oni za te deželne dolge ne brigajo. Nove dolgeve naj plača oni del dežele, ki jih najme, namreč Čehi. Ali bo na ta način prišlo na Češkem kdaj do kakega sporazuma, je sedaj seveda še bolj dvomljivo kot je bilo v zadnjih časih.

* Vojaki, ki služijo tretje leto, ostanejo pod orožjem. »Zeit« poroča, da je vojno ministrstvo izdalo odlok, ki določa da se vojaki letnika 1910 predčasno ne pošljejo na dopust in da se morajo vojaki, ki bi bili že na dopustu, zopet poklicati pod orožje.

* Povišanje števila vojaških rekrutov. »Zeit« objavlja iz vojaških krogov članek, ki odločno trdi, da je povečanje rekrutov z ozirom na izpremenjeni politički položaj in glede na povečanje nemške armade že sklenjena stvar in da ni dvomiti, da ogrski in avstrijski državni zbor predlogo sprejmeta, ki se predloži zbornicami po zasedanju delegacij.

Srednješolski vestnik.

** O zgodovini gimnazije v Ljubljani je v torek zvečer, 15. t. m., v dvorani Mestnega doma predaval prof. dr. Ilešič. Predavanje je bilo tako pregledno in poljudno, da ti je njegova vsebina morala ostati v spominu. Kje je stala prva gimnazija? Kdo jo je vzdrževal? Kakšen je bil njen ustroj in razvoj? Katera sredstva so vnela dijake k napredku v šoli? Kakšno razmerje je bilo med dijaštvom in učiteljstvom? Dalje: paralela med protestantsko in jezuitsko gimnazijo v Ljubljani. To je bilo prezanimivo predavanje, ki pa, žal ni našlo zaslužene obilne udeležbe, ne od strani dijaštva, ne od strani učiteljstva; kar je bilo toliko bolj želeli, ker je bil čisti dohodek pri vstopnini k

predavanju namenjen »Podpornemu društvu za dijake c. kr. II. državne gimnazije.

** List »Preporod« prepovedan. List »Preporod, ki se je zadnje čase širil med srednješolsko mladino, je deželni šolski svet kranjski na vseh srednjih šolah prepovedal.

Obrambni vestnik.

** Malo manj otročarij! V zadnji številki našega glasila pozivlja jako »mlada« učiteljica tovariše k resnemu premišljevanju o dostojnosti in vedenju napram svojim kolegijam. Trdi, da so obiski od strani učiteljev in neučiteljev jako škodljivi, ker trpi potem dotična gospodična na ugledu. Mislim, da je malo takih učiteljic, ki bi se v tem oziru pregrešile; sicer je pa vsaka učiteljica samostojna dama. Detična mlada gospodična gotovo pogreša obiskov ali jih pa ne mara in rajša samotari. Upamo pa, da tudi ona pri pravi in popravni goji vročo željo, da bi le enkrat privozi la zaželen »brzovlak«. Če ji je pa samota vendar tako ljuba, ji svetujemo, naj se rajša preseli v mirno celico samostana, kjer bo lahko nemotena — morda tudi brez obiskov — premišljala o lepih dnevih svobode in resneje mislila nego sedaj. — Prijatelj obiskov.

** Piscu članka v 88. šte. »Naroda« svetujem, ako se hoče poučiti o delovanju štajerske Zveze, da zahaja pridno na zborovanja okr. učiteljskih društev, ki dobivajo nasvete potom okrožnic, ter čita naj poročila in nasvete Zveze v našem stanovskem glasilu. Na lanskem delegacijskem zborovanju smo slišali, da je tudi Zveza storila korake pri dr. Korošču, ki je blagovolil vodstvu poročati, da mu bo naznanil čas, ko lahko govori deputacija z njim; takrat se je poudarilo, da dr. Korošec še ni naznanil, kdaj bo imel priliko sprejeti to deputacijo. Neko okr. učiteljsko društvo je ostro obsojalo Zvezo, da je vobče sklenila poslati deputacijo k dr. Korošču. Zveza je opetovano pozivala okr. učit. društva, da govore s poslanci v zadevi regulacije plač, ter je tako bila le-tos deputacija Mariborskega učiteljskega društva pri dr. Korošču. — Poznam člana okr. učit. društva, ki vedno udrihajo po odboru, predbacivajoč mu nedelavnost, a sami pridejo mogoče le enkrat na leto h kakemu zborovanju, imajo pa vedno dovolj časa za prireditve raznih drugih društev, tupatam tudi klerikalnih. Odsotnost pri naših zborovanjih opravičujejo navadno z jako tehtnimi (?) razlogi. — Le ne vsega dela na enega zvrčati, sam pa čepeti na varnem v zapečku, čakati tukaj boljših časov ter končno udariti po tistih, ki v resnici delajo. — Toliko v zagovor naše organizacije, četudi v to ne pooblaščen, ker sem proti takim, ki vedno kriče, a sami nič ne store.

Kranjske vesti.

—r— Učiteljska tiskarna je založila najnovejši statistični izkaz za obrtno nadaljevalne šole, ki je sedaj edino veljaven, in se ga dobi pri njej pola po 8 vin.

—r— Za častnega meščana Ljubljane je ljubljanski občinski svet na seji dne 22. t. m. izvolil velezaslužnega profesorja monsignora Tomo Zupana.

—r— Za meščana Ljubljane je bil ob priliki 40letnega učiteljskega jubileja od občinskega sveta ljubljanskega dne 22. t. m. izvoljen učitelj Anton Razinger.

—r— Umrla je dne 20. t. m. v sanatoriju v Ljubljani na Elizabetni cesti Amalija pl. Donati, učiteljica v Mokronogu, stara 51 let. Blag ji spomin!

—r— Ljudsko šolstvo. Imenovani so: M. Požar, Slap; Franciška Zupančič, Medvedje brdo; Elizabeta Pečar, Palčje; Robert Herbe, Log; Leopoldina Tomšič, Ribnica; ravnatelj J. Turk prevzame zopet vodstvo ljudske šole v Sp. Logatcu. Urede se šolske razmere v šolskem okolišu Sv. Peter pri Ljubljani; v Kostelu se ustanovi ekskurendna šola; ljudska šola v Podbrezju se razširi na dva razreda; nova šola se zgradi v Goričah; ljudska šola v Ubeljskem se razširi na dva razreda. — Na mesto na dopustu se nahajajoče učiteljice Berte Valentove je imenovana bivša suplenta v Spodnji Šiški Valerija Reitzova za suplentko na ljudski šoli v Smarju pri Ljubljani. Na mesto obolelega učitelja Franca Kalana je določena za ekskurendni

pouk v Griblah učiteljica v Podzemlju Sofija Škoflanc, za provizorično učiteljico na dvorazrednici v Škocjanu je imenovana učit. kandidatinja Ana Sirkova.

—r— Znamenje časa. Kranjski okrajni glavar g. Schitnik je izdal na učiteljstvo kranjskih ljudskih šol in na podrejeno uradništvo ukaz, da se udeleži škofovega sprejema o priliki birmovanja. Znamenje časa je, da se uradniku, ki tako zlorablja svojo uradno oblast, ne bo skrivil niti las na glavi.

—r— Iz postojnskega okraja poročajo: Ravnokar kroži okrog osebni status kranjskega učiteljstva. Dovolj znamenito je za kranjski deželni šolski svet in njemu sorodne oblasti, da so vsako leto poslali med svet vsaj dvojezični osebni status. Letos pa imamo čast, naslajati se ob samo nemškem — s ponemčurjenimi krajevnimi imeni. To za deželo. A še več! Vsaj pri nas je tudi c. kr. okr. šolski svet (v Postojni) tako napreden in slovensko zaveden, da pošilja vse dopise samoslovenskemu učiteljstvu, oz. šol. vodstvu samo in edinole nemške. Celo sklepi in zapisniki sej okr. šol. sveta (ki se vrše sicer v slovenskem jeziku), romajo okrog v — blagoslovljeni nemščini. Županstva lahko zahtevajo od c. kr. glavarstva in od drugod slovensko dopisovanje, zakaj ne bi mi, ki sicer že itak odgovarjamo vedno le slovensko, tudi enkrat zahtevali, da se ozira na to, da je v našem okraju smoslovensko učiteljstvo in šole vse s samoslovenskim učnim jezikom in bi nam tudi okrajni šolski svet dopisoval — samo slovensko. Mislim in vem, da je to želja vsega učiteljstva postojnskega okraja in bi bilo prav hvalevredno, ako bi se jo upoštevalo in ukrenilo vse potrebno, da dobivajo odslej naprej vsa šolska vodstva in učiteljstvo samo — slovenske dopise.

—r— Za slepe. Pri ustanovi baron Karla Flödniggovi za slepe in pri ilirski ustanovi za slepe je z začetkom šolskega leta 1913/14, podeliti dva do tri mesta. Ustanove se uživajo v odgojilnici za slepe v Lincu, v kateri se šolski pouk prične dne 16. septembra. Pravico do teh ustanov imajo na Kranjskem rojeni, ubogi, zapuščeni, slepi otroci obojega spola, posebno sirote, ki so zdravi in izobraženi ter najmanj 7, toda ne več kot 14 let stari. — Prošnje za podelitev ustanovnega mesta je vložiti pri c. kr. okrajnem glavarstvu, ki ji je pridejati krstni in domovinski list, izpričevalo o stavljenih kozah, ubožno izpričevalo in zdravniško izpričevalo o zdravju in izobrazbi slepca do 15. maja 1913.

Štajerske vesti.

—š— Uradna okrajna učiteljska konferenca za brežiški, kozjanski in sevniški okraj se vrši dne 12. julija t. l. na Vidmu. Razen običajnih točk so na vzporedju sledeče teme: a) Vzgojimo mladino k natančnemu izpolnjevanju dolžnosti. b) Važnost ponavljanja pri pouku in kako naj učitelj pri tem postopa, da doseže čim večje in trajnejše uspehe? c) Slovenske pravopisne vaje v ljudski šoli. Poročevalci se določijo na dan konference ter se bodo upoštevali nadučitelji in šol. voditelji za prvo, učiteljice za drugo in učitelji za tretje vprašanje.

—š— Iz šolske službe. Imenovani so: definitivni učitelj v št. Petru n. O. Oton Kompost za učitelja v Ljutomeru (trg); provizorična učiteljica v Runču Franciška Meškova za definitivno učiteljico ravnatelj; prov. učiteljica pri Sv. Bolfenku na Kogu Roza Knezova za def. učiteljico ravnatelj; provizorični učitelj v št. Vidu pri Ptujju Alojzij Malenšek za stalnega pomožnega okrajnega učitelja za konjiški okraj. Začasno je vpokojena definitivna učiteljica pri Sv. Križu Ivana Škerjančeva.

—š— Ogenj v šoli v Ljubečnem pri Celju. Neopaženo je padla iskra iz železne šolske peči v strop, dolgo časa tlela in je potem kar hipoma začelo goreti. Tov. nadučitelj je s pomočjo sosedov sredno pogasil ogenj in preprečil veliko nevarnost. V enem razredu, kjer je ravno gorelo, pa se je vendar vsul strop v spodaj ležečo konferenčno sobo. Škoda znaša 1000 K.

—š— Iz gorjegranskega okraja nam pišejo: »Učit. tovariš« je že v svoji 16. št. poročal iz Mozirja, da je občina okolice Mozirje imenovala tovariša nadučitelja Franca Praprotnika svojim častnim članom posebno zaradi zaslug na polju sad-